

СТАНОВИЩЕ

за заемане на академична длъжност „професор“ в професионално направление 3.9. „Туризъм“, научна специалност „Икономика и управление (Туризъм)“

от проф. д-р Веселина Василева Димитрова, професионално направление 3.8. „Икономика“, научна специалност „Световно стопанство и МИО“

относно научните трудове, преподавателската и изследователска дейности на доц. д-р Велина Иванчева Казанджиева, член на катедра „Икономика и организация на туризма“ при факултет „Управление“ на Икономически университет- Варна

1. Обща информация

Представеното становище е изгответо от проф. д-р Веселина Василева Димитрова, професионално направление 3.8. „Икономика“, научна специалност „Световно стопанство и МИО“ на основание Заповед на Ректора на ИУ-Варна № РД 06-83/05.05.2022 г., на основание чл. 4 във връзка с чл. 29 а (1) от Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), чл. 81 от Правилника за развитие на академичния състав (ПРАС) в Икономически университет-Варна, решение на Факултетен съвет на факултет „Управление“ (Протокол № 33/26.04.2022г.) и Заповед на Ректора на Икономически университет-Варна № РД-14-141 от 13.10.2021г. във връзка с обявен в Държавен вестник бр. 27/05.04.2022 г. конкурс за заемане на академична длъжност „професор“ в професионално направление 3.9. „Туризъм“, научна специалност „Икономика и управление (Туризъм)“, както и на основата на Уведомително писмо за решенията на първото заседание на научното жури по конкурса от 13.06.2022 г. съгласно чл. 4, ал. 8 от ЗРАСРБ, чл. 2, ал. 5 от Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и чл.83 от Правилника за развитие на академичния състав в ИУ-Варна.

2. Данни за конкурса

Обявеният конкурс в Държавен вестник бр. 27/05.04.2022 г. е за заемане на академична длъжност „професор“ в професионално направление 3.9. „Туризъм“, научна специалност „Икономика и управление (Туризъм)“ за нуждите на катедра „Икономика и организация на туризма“ към факултет „Управление“ в Икономически университет- Варна.

3. Кандидат по конкурса

По обявения конкурс документи в установения срок е депозирал един единствен кандидат: доц. д-р Велина Иванчева Казанджиева. Кандидатът отговаря на минималните национални изисквания, МНИ (количествени изисквания) според чл. 26 ал. 5 от ЗРАСРБ. Доц. д-р Казанджиева работи в Икономически университет- Варна като преподавател в катедра „Икономика и организация на туризма“ от 1996г. досега. Тя е „доктор“ по научна специалност 05.02.18 „Икономика и управление (Туризъм)“ от 30.01.2012г. и е „доцент“ по професионално направление 3.9. Туризъм, научна специалност 05.02.18

„Икономика и управление (Туризъм)“ от 26.05.2014г. Доц. д-р Казанджиева е член на Варненска туристическа камара и почетен член на Съюза на екскурзоводите в България.

4. Количествона и съдържателна характеристика на представените научни трудове след последната процедура (съответствие на изискванията по чл. 77, т. 3, 4 , 5 и 6 във връзка с чл. 86 от Правилника за развитие на академичния състав в Икономически университет – Варна).

За периода на своето кариерно развитие, считано от 1997г. до 2021г. доц. д-р Казанджиева има 97 публикации- основно научни доклади и научни статии. Личният й h-index в Scopus е 3, а в Web of Science има h-index= 2. Доц. д-р Казанджиева участва в конкурса за заемане на академична длъжност „професор“ в професионално направление 3.9. „Туризъм“, научна специалност „Икономика и управление (Туризъм)“ с 45 публикации извън основната монография по конкурса съгласно чл. 77, т.3 от ПРАС в Икономически университет-Варна. Доц. д-р Казанджиева е подписала декларация за автентичност на своите научни трудове.

Разпределението на представените публикации е както следва:

- ✓ 7 монографии и студии (в т.ч. 5 в съучастие, а в 3 от тях личното участие на кандидата покрива изискванията за самостоятелна студия);
- ✓ 15 статьи (в т.ч. 5 на английски език, 1 на руски език и 7 в съавторство);
- ✓ 17 доклада (в т.ч. 4 на английски език и 5 в съавторство);
- ✓ 2 учебника и 2 учебни помагала (всички в съавторство);
- ✓ 2 други публикации (общ обем от 32 страници).

Представените публикации следват разпоредбите на чл. 86 (5), т. 16 и т.2 от ПРАС в Икономически университет-Варна. Всички статии и доклади на български език са отразени в Националния референтен списък. Публикациите в сп-е „Tourism: an international interdisciplinary journal“ и сп-е „Икономически изследвания на БАН“ са отразени в базите на Web of Science и Scopus. Справка на цитиранията на кандидата показва 31 цитирания в Scopus и 20 цитирания в Web of Science.

Обхватът на представените публикации от доц. д-р Казанджиева включва проблеми на електронния туризъм, преглед на институционалната отговорност за дигитална трансформация на туризма в България, предложения за иновативни технологии в хотелиерството, матрици за поведение на клиентите и мениджърите в туризма, систематизация на интерпретативни туропрефериенции за природосъобразен туризъм (екотуризъм), идентифициране на ползите от бавния туризъм и др. Фокусът на публикациите е България, а направените проучвания са на основата на анкетни карти.

Монографичният труд на доц. д-р Казанджиева със заглавие „Концепция и възможности за развитие на е-туризъм“ е обсъден в първичното звено с рецензии от две хабилитирани лица (протокол 10/29.06.2020г.) и е издаден през 2021г. Монографията е към изд. „Наука и икономика“ на Икономически университет-Варна (Библ. Проф. Цани Калянджиев; Кн. 67) с номер ISBN - 978-954-21-1062-0. Монографията е обособена в четири глави и анализира динамиката на е-туризма както и детерминантите на неговото поведение в дигиталните туристически дестинации. Редно е да се отбележи, че сериозен процент от представените в конкурса публикации поставят основата за изготвянето на цялостния монографичен труд.

В първа глава „Информационно-технологични основи на изследване в е-туризма“ е отделено внимание на етапите на приложение и интегриране на информационните технологии в туризма от 60-те години на 20 век до днес; изведени са ползите и затрудненията пред дигитализацията в туризма и са представени цифровите технологии, които трансформират туризма.

Във втора глава „Е-туризъм: същност, определени и развитие“ е включен теоретичен обхват на е-туристическата система, концептуален модел на е-туризма, както и модел на технологично приемане (Technology Acceptance Model) и компоненти на смарт туризма. В трета глава „Онлайн потребление и е-дестинации в туризма“ са разгледани външните и вътрешни измерения на дигиталния бизнес при е-дестинация, описан е подробно онлайн процеса на самостоятелно организиране на пътуване, дефиниран от автора е т. нар. динамичен туристически пакет, който се интегрира в туристическата информационна система, направена е съпоставка и между традиционната онлайн резервационна система и системата за динамично пакетиране.

В четвърта глава „Насоки за развитие на е-туризма в България“ е представен анализ на възможностите за развитие на е-туризма в България, вкл. чрез SWOT анализ.

Може да се обобщи, че количествената и съдържателна характеристика на представените научни трудове след последната процедура за доц. д-р Казанджиева са в съответствие на изискванията по чл. 77, т. 3, 4, 5 и 6 във връзка с чл. 86 от Правилника за развитие на академичния състав в Икономически университет – Варна.

5. Количествена и качествена оценка на учебно – преподавателската работа (съответствие на изискванията по чл. 77, т. 2 във връзка с чл. 86 от Правилника за развитие на академичния състав в Икономически университет – Варна).

Преподавателската дейност на доц. Казанджиева обхваща 5 дисциплини в бакалавърска степен (в т.ч. на руски език), в магистърска степен включва 3 дисциплини и 1 дисциплина в докторска степен. Както бе отбелязано в т.4, доц. д-р Казанджиева е съавтор на учебници и учебни помагала за нуждите на специалността.

За периода 2016-2021 г. доц. д-р Казанджиева е декларирала разработването на две нови учебни програми, посочила е дейност и като хоноруван преподавател извън Икономически университет-Варна. Доц. д-р Казанджиева е извела до успешна защита 3 докторанта, обучила е от 2013 г. насам като академичен наставник в Икономически университет-Варна по ОП „Развитие на ЧР“ повече от 100 студента.

За последните 2 години декларираната и валидирана обща аудиторна натовареност на доц. Казанджиева възлиза средно на над 300 ч. както в бакалавърска, така и в магистърска степен.

Доц. д-р Казанджиева е участвала в 8 научно-изследователски проекта като член на екип или експерт. В периода 2016-2018 г. е ръководител на университетски проект за научно-приложни изследвания на тема „Приложение на иновативни технологии в хотелиерското обслужване“. Ръководител е и на 4 проекта за разработване на емпирични части на докторски дисертации.

Доц. д-р Казанджиева е активен участник в работни групи по акредитация на професионално направление 3.9. „Туризъм“, научна специалност „Икономика и управление (Туризъм)“ към Икономически университет-Варна.

Може да се обобщи, че количествената и качествена оценка на учебно – преподавателската работа на доц. д-р Казанджиева е в съответствие на изискванията по чл. 77, т. 2 във връзка с чл. 86 от Правилника за развитие на академичния състав в Икономически университет – Варна.

6. Идентифициране на научните приноси;

Монографичният труд на доц. д-р Казанджиева и представените публикации по конкурса позволяват да се откроят две основни групи приноси с теоретичен и практико-приложен характер.

Първата група приноси са свързани с изграждането на концептуална рамка на е-туризма с всички негови измерения и предложения за бъдещи направления за развитие на е-туризма в България.

Втората група приноси са свързани с проучване на различни видове туризъм в България на основата на проекти и самостоятелно организирани анкетни проучвания.

7. Критични бележки

Първата група бележки е по отношение на монографичния труд на доц. д-р Казанджиева. Прави впечатление липсата на обобщения на приносите на автора към всяка глава. Изведените в глава 4 (стр. 238-240) парадигми за е-туризма (цитирани и адаптирани по Gretzel et al., 2020) могат да бъдат допълнени, оспорени или допълнително аргументирани от автора, тъй като в момента представляват единствено твърдения без добавена стойност. Не става ясно по какъв начин някои концепции, изведени в монографичния труд (например тази за екологичния отпечатък) имат ефект върху е-туризма в България.

Втората група бележки е свързана с определени термини в публикациите. Само по себе си формулирането от доц. д-р Казанджиева на определени видове туризъм (например „блокчейн туризъм“ в статия 8), видове туристи (например „куреативен турист“ в статия 29) не е проблематично, въпреки разминаването между рускоезична и англоезична школа или признаването само от ограничена международна група автори на термин като „куреативен турист“, напр. Tan, Kung, Luh от 2013г. в „Annals of Tourism Research“ или Tan, Luh, Kung от 2014г. в „Tourism Management“. Коректно е обаче формулировката да не е самоцелна, а да има в публикациите допълнителна информация, данни и конкретна статистика, свързана с тези термини, защото логично възникват въпроси като напр. какъв процент от БВП на страната представлява блокчейн, образователен или друг вид туризъм или напр. колко са креативните туристи в отделните държави на ЕС и т. н.? Направените бележки са изцяло в дух на колегиалност и добронамереност, защото по същество са върху вече публикувани научни трудове, зад които стоят имената и на съответни научни рецензенти.

8. Препоръки

Препоръките ми към доц. д-р Казанджиева са в няколко ключови насоки:

- Да насочи натрупания научен и богат експертен опит в туризма към адекватни практически решения за туризма във Варна и региона. В тази връзка нека да се обърне внимание на изведените в статия 19 оценки за възможностите на културен

туризъм в община Варна и идеите за конкурентоспособността на община Варна като туристическа дестинация според българските туристи в статия 35, които могат да бъдат преразгледани, актуализирани и предложени за обсъждане;

- Да използва по-смело в бъдещите си публикации подходящи иконометрични методи отвъд анкетни карти, SWOT или PEST анализ;
- Да разшири обхвата от международни партньорства в научната си дейност.

Направените препоръки към доц. д-р Казанджиева са с пожелателен характер.

9. Заключение

Доц. д-р Велина Казанджиева притежава потенциал за принос към ценностите на Икономически университет-Варна и развитие в организационната структура на Икономически университет-Варна при заемане на академична длъжност „професор“ в професионално направление 3.9. „Туризъм“, научна специалност „Икономика и управление (Туризъм)“.

Доц. д-р Казанджиева е високо дисциплиниран служител; отлично подреден и организиран преподавател; изпълнителен и приветлив колега; разпознаваем експерт за туризма във Варна и страната; търпелив, целенасочен и работлив научен работник.

Оценявайки комплексно както научно-изследователските, така и преподавателските качества на кандидата за академичната длъжност „професор“ доц. д-р Велина Казанджиева, изразявам мнението си, че нейната кандидатура отговаря на критериите за заемането ѝ в Икономически университет-Варна и в научните ѝ трудове няма доказано по законоустановен ред plagiatство.

Предлагам на Уважаемите членове на научното жури да подкрепят академичното звание „професор“ за доц. д-р Велина Иванчева Казанджиева.

Заличена информация съгласно
ЗЗЛД и регламент (ЕС) 2016/ 679

Изготвил становището:

проф. д-р Веселина Димитрова

27.07.2022г.

Вх. № РД20-881 | 28.07.2022

СТАНОВИЩЕ

От: проф. д-р Лина Георгиева Анастасова, Бургаски Свободен Университет, научна специалност „Маркетинг“

Относно: конкурс за професор в професионално направление 3.9 Туризъм, научна специалност „Икономика и управление (туризъм)“. обявен в ДВ. бр. 27/05.04.2022 г.

Основание за представяне на становище

Конкурсът е обявен за нуждите на катедра „Икономика и организация на туризма“- Икономически университет- гр.Варна и участвам със становище съгласно Заповед РД-06-83/05.05.2022 г. на Ректора на Икономически Университет, гр. Варна.

1. Кратка информация за кандидатите по конкурса

Единственият кандидат по конкурса за професор в професионално направление 3.9 Туризъм, научна специалност „Икономика и управление (туризъм)“ е доц. д-р Велина Иванчева Казанджиева. Тя е завършила магистърска степен по специалност „Туризъм“ в Икономически университет- гр.Варна през 1995 година. През периода 2008- 2011 година доц. Казанджиева е била докторант на самостоятелна подготовка към катедра „Икономика и организация на туризма“ в същия университет. През 2014 година кандидатът по конкурса се хабилитира и бива назначена за доцент по професионално направление 3.9 Туризъм, научна специалност 05.02.18. „Икономика и управление“ (Туризъм). През годините от 2014 до момента доц. Казанджиева е преподавала общо 7 различни дисциплини в бакалавърска и магистърска степен на катедра „Икономика и организация на туризма“. Освен дългогодишна преподавателска дейност в университета, доц. Казанджиева е била и научен ръководител на шестима докторанти, в т.ч. трима успешно защитили дисертационен труд и двама, които в момента подготвят дисертационните си трудове.

Кандидатът по конкурса владее много добре английски, френски и руски език, което ѝ помага да чете в оригинал различни международни публикации и да пише и публикува статии и друга академична литература на тези езици.

2. Изпълнение на нормативните изисквания за заемане на академичната длъжност „професор“

Кандидатът по конкурса доц. Велина Казанджиева е представила в документите си Справка-декларация относно изпълнението на минималните национални изисквания за заемане на академичната длъжност „професор“ в област на висше образование 3. „Социални, стопански и правни науки“, съгласно чл. 2б, ал.2 и 3 от ЗРАСРБ. Необходимо е да се отбележи, че според справката и представените други документи свързани с отделните групи показатели, доц. д-р Велина Казанджиева е преизпълнила минималните национални изисквания по 3 групи показатели, както следва: Група показатели „Г“- повече от 2 пъти над изискването, група показатели „Д“- преизпълнение с 1.9 пъти и група показатели „Е“- преизпълнение с 2.7 пъти, което показва, че кандидатът надвишава значително нормативните изисквания за академична длъжност „професор“ съгласно чл. 2б, ал.2 и 3 от ЗРАСРБ.

3. Оценка на учебно-преподавателската дейност на доц. д-р Велина Казанджиева

Според представената от кандидата справка на отдел „Учебна дейност и студенти“ доц. Казанджиева е преподавала през последните 2 академични години общо 7 различни дисциплини в бакалавърска и магистърска степен на катедра „Икономика и организација на туризма“, а именно: Въведение в туризма, Пътнически агенции и транспорт в туризма, Екскурзоводство, Електронен бизнес в туризма, Туropераторска, агентска и транспортна дейност в туризма, Регулиране на международния туристически бизнес и Академични изследвания в туризма. Аудиторната натовареност на кандидата по конкурса за последните 2 академични години е, както следва: 2019/2020 год. – бакалавърска степен- 219 часа и магистърска степен- 165 часа; 2020/2021 год. – бакалавърска степен- 224 часа и магистърска степен- 255 часа. Общата аудиторна заетост за двете поредни години е 863 аудиторни часа, което е над средната натовареност на академичната длъжност „професор“ в много университети в България.

Кандидатът по конкурса е разработила през последните 5 години и няколко учебни програми и лекционни курсове по различни дисциплини, а именно през 2016 г. е разработена учебна програма и лекционен курс по „Електронен бизнес в туризма“,

избираема дисциплина в специалност „Туризъм“, ОКС „бакалавър“, а през 2021 г. е разработена учебна програма по „Дигитализация в туризма“, избираема дисциплина в специалност „Туризъм“, ОКС „бакалавър“. Според представената информация Велина Казанджиева е доцент по професионално направление 3.9 Туризъм, научна специалност 05.02.18. „Икономика и управление“ (Туризъм) от май 2014 година. През последните 8 години тя е била научен ръководител на 150 дипломанти и научен ръководител на шестима докторанти, в т.ч.

трима успешно защитили дисертационен труд и двама докторанти в процес на подготовка на дисертационните си трудове.

4. Оценка на научните публикации и научно-изследователската дейност на кандидата

Важен компонент на академичната дейност на един университетски преподавател е научната му продукция и научно-изследователската му и публикационна активност. Общият брой публикации на кандидата по конкурса за периода 1997 - 2021 г. е 79, от които 45 след доцентура, в т.ч.: 4 монографии (3 в съавторство); 3 студии (2 в съавторство); 15 научни статии (7 в съавторство); 17 научни доклади (5 в съавторство); 4 учебници и учебни помагала (в съавторство); 2 бр. др. публикации (1 в съавторство). Посочените данни сочат, че публикациите на доц. д-р Велина Казанджиева надвишават изискванията на чл. 29 ал.3 и 4 от ЗРАСРБ, което показва, че тя е натрупала значително научна и научно-приложна продукция свързана с нейната област на компетентност. Прегледът и прочитът на публикациите на доц. Казанджиева сочи задълбочени познания в тематичните области на научните ѝ интереси, а стилът е научен, но в същото време ясен и прецизен, а наред с това винаги се усеща и личното мнение на авторката, което прави публикациите лесно читаеми за широка аудитория, не само за студенти.

По-подробният преглед на съдържанието на научните публикации на доц. д-р В. Казанджиева сочи, че основните тематични направления в изследователската ѝ и публикационна дейност са четири и са актуални към момента и по-точно:

- *Дигитални трансформации в туризма и приложни аспекти на блокчейн технологията* в туристическата индустрия; Кандидатът по конкурса много добре

представя характеристиките, възможностите на блокчейн технологията и нейния потенциал за приложение в туризма и по-точно за: определяне самоличността на пътника и проследяване на неговия багаж; персонализация, резервации и продажби на туристически услуги; бонусни системи и отстъпки; защита на данни и профили и др.

- *Клиентски нагласи към технологичните иновации в т.ч. към роботите в хотелиерството и туризма;* Нагласи на българските клиенти към технологичните промени в хотелския сектор; Определени са водещите компоненти в структурата на нагласите към роботите, връзките и взаимодействията между отделните елементи, обединени в обща система. Една от публикациите съдържа важно проучване сочещо, че внедряването на технологични иновации в българските хотели е в ранен етап, а нагласите на клиентите са все още твърде неясни и колебливи. Пълната автоматизация и роботизацията в хотелиерското обслужване се отхвърлят от значителен брой респонденти, но в същото време положително е отношението им към комбинация от технологични иновации и реално човешко обслужване.

- *Възможности за развитие на e-туризъм;* В това тематично направление на публикациите на кандидата по конкурса много ценна е монографията „Концепция и възможности за развитие на е-туризъм“, в която доц. Казанджиева дефинира същността на е-туризма като синергия на туризъм, технологии и интернет и са представени възможностите и предизвикателствата от приложението на изкуствен интелект, виртуална реалност и блокчейн в е-туризма. Направена е обща характеристика на онлайн туристическото потребление и е характеризиран дигиталният потребител като субект на е-туристическата система. Авторката анализира и особеностите на е-дестинациите като са представени и добри практики на дигитални туристически места.

- *Състояние на различните видове туризъм в България-* авторката представя аналитичен преглед на данни за екологичния, културния туризъм, образователния и доброволческия туризъм.

Участие в научно-изследователски проекти

Като положителен трябва да се отчете фактът, че според представените документи доц. д-р Велина Казанджиева е участвала за периода от 2014 до 2022 година в 8 научно-изследователски проекти, на 1 от които е била ръководител, а в

другите е била или член на екипа или експерт „туризъм“. Проектите са свързани с програми за развитие на туризма в дадена община, изследване на конкурентоспособността на община Варна, приложение на иновативни технологии в хотелиерското обслужване, устойчиво управление и устройство на Природен парк „Странджа“ и др.

5. Обобщена оценка на основните научни и научно-приложни приноси на кандидата по конкурса

След задълбочен преглед на представените за рецензиране научни публикации и собственото мнение на кандидата относно приносите му, мога да отбележа, че приемам без никакви съмнения следните 6 научни и научно-приложни приноси, като ги групирам по следния начин- 4 научни и 2 научно-приложни приноси:

Научни приноси

Първо: завършено научно-теоретично (и научно-приложно изследване) на особеностите и съвременните трансформации в туристическата система в резултат на широкото използване на технологии и дигитализация в туристическата индустрия. Поконкретно в това направление са определени: информационно-технологичните основи на електронния туризъм

Второ: проучени са съвременните изменения и предизвикателства, както и възможности за развитие в България на екологичния и природообразния туризъм; инсентив (стимулиращите) програми за пътувания; образователния и младежкия туризъм; концепциите за „бавен“ и доброволчески туризъм; културния и креативния туризъм; спа и уелнес туристическите ваканции.

Трето, теоретично и научно-приложно изследване на екскурзоводството в България, подготовката и организирането на интерпретативни туристически маршрути.

Четвърто, теоретично и научно-приложно изследване на инструментите за регулиране на международния туристически бизнес: правни и социални регулятори; данъчни и други фискални регулятори; валутни, митнически, визови и други режими. Определени са механизмите на техните влияния и са анализирани ефектите от въздействията им в туризма.

Научно-приложни приноси:

Пето: Идентифицирано е участието на екскурзовода при управлението на реклами

и предприемането на конкретни действия за тяхното ефективно уреждане по време и след престоя в туристическите дестинации.

Шесто: Осъществени со практико-приложни изследвания относно:

- възможности за приложение на смарт технологии за устойчиво развитие на туристическата дестинация и управление на туристопотока;
- изследване и оценка на нагласите и възприятията на клиентите към автоматизация на обслужването в туризма и приложението на иновативни технологии в специфичните туристически дейности;
- оценка на условията и факторите на мезосредата при актуализиране на Националната стратегия за устойчиво развитие на туризма в Република България 2014-2030 г.;

6. Критични бележки и препоръки към кандидата

След споделяне на мнението и оценката ми на цялостната преподавателска, научно изследователска и публикационна активност на доц. д-р Велина Казанджиева бих искала да отбележа, че нямам конкретни критични бележки, а само препоръка към нея:

- Да продължи и задълбочи изследванията си в областта на „Дигиталните трансформации в туризма“ и туристическите нагласи към роботизацията в хотелиерството, която вече е ясно изразен тренд.

7. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

В заключение, подчертавам, че кандидатът по конкурса доц. д-р Велина Казанджиева отговаря напълно на условията на чл.29, ал 1,2,3 и 4 от ЗРАСРБ и на Правилника на ИУ- гр. Варна за условията и реда за заемане на академична длъжност „професор“. Представената и оценена положително от мен учебно-преподавателска, изследователска и публикационна дейност на кандидата и високата ѝ професионална квалификация в научната област, в която преподава, ми дават основание да гласувам с пълно убеждение за избора на доц. д-р Велина Иванчева Казанджиева за академична длъжност „професор“ в професионално направление 3.9 Туризъм, научна специалност „Икономика и управление (туризъм)“.

22.07. 2022 г.

Разработил становището

проф. д-р Лина Анастасова

Заличена информация
33ЛД и регламент
2016/679

9002 Варна, бул. „Княз Борис I“ 77 тел. 052
643 360 · факс +359 52643365 · www.ue-varna.bg

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ ВАРНА

ИУ - Варна

77, Knyaz Boris I Blvd., 9002 Varna, Bulgaria
Phone +359 52643360 · Fax +359 52643365 · www.ue-varna.bg

вх. № РД 20-935 / 10.08.2022
от доц. д-р Георгина Луканова

СТАНОВИЩЕ

член на научно жури в конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“
по ПН 3.9 Туризъм, научна специалност „Икономика и управление(Туризъм)“,
обявен от Икономически университет - Варна в ДВ. бр. 27/05.04.2022 г.

I. Обща информация за конкурса

Основание за изготвеното становище е заповед РД 06-83/05.05.2022 г. на
Зам.-Ректора по НИДРК на Икономически университет - Варна, съгласно която съм
определен за член на научното жури на конкурс за заемане на академичната
длъжност „професор“ по област на висше образование 3. „Социални, стопански и
правни науки“, професионално направление 3.9. „Туризъм“, научна специалност
„Икономика и управление (Туризъм)“, обявен от Икономически университет - Варна
в ДВ. бр. 27/05.04.2022 г., както и решение, взето на първото заседание на Научното
жури по обявения конкурс от 13.06.2022 г.

Единствен кандидат за участие в обявения конкурс е доц. д-р Велина
Иванчева Казанджиева, преподавател в катедра „Икономика и организация на
туризма“ към ИУ-Варна.

II. Количествена и съдържателна характеристика на представените научни трудове след последната процедура

След направения преглед на представените от доц. д-р Велина Казанджиева
публикации за участие в конкурса могат да се изведат следните констатации:

- Представени са 45 публикации с общ обем 1212 страници.
- В количествено отношение разпределението на публикациите е както
следва: 1 самостоятелна монография – 271 стр., участие в 3 колективни монографии
с 224 стр., 1 самостоятелна студия – 30 стр. и 2 студии в съавторство с лично участие

от 27 стр., 8 самостоятелни научни статии в общ обем от 116 стр. и 7 статии в съавторство с лично участие от 50 стр., 18 доклада, от които 13 самостоятелни (164 стр.) и 5 в съавторство (31 стр.), участие в 4 учебника (2 учебника и 2 учебни помагала) с 282 стр. и участие в Програма за общинско развитие – 17 стр.

➤ Според приложената Справка-Декларация за изпълнение на минималните национални изисквания за заемане на академичната длъжност „професор“ по област на висше образование 3. „Социални, стопански и правни науки“, съгласно чл. 26, ал.2 и 3 от ЗРАСРБВ, в групите В и Г доц. Велина Казанджиева събира общо 537,4 точки при минимум 300 точки.

➤ В структурно отношение преобладават монографиите, студиите, статиите и докладите (74% според брой страници), което е положителна оценка за качеството на научните изследвания на кандидата по конкурса.

➤ Депозираните публикации са както самостоятелни, така и разработени в съавторство, което можем да оценим като положително в контекста на екипната работа.

➤ 3 от публикациите са индексирани в Scopus и Web of Science, а по-голямата част от останалите публикации са индексирани в международни бази данни като RePEc, CEEOL, Google Scholar, Scientific Online Resource System, РИНЦ и др. и са включени в Националния референтен списък.

➤ Всички публикации са с ISBN или с ISSN и са налични.

➤ В съдържателен план преимуществено преобладават научните трудове, които са ориентирани към актуални проблеми, свързани с дигитализацията и приложението на иновативни технологии в туризма. Част от публикациите са свързани с развитието на алтернативни форми на туризма като екологичен, образователен, младежки, доброволчески, културен, „slow“ туризъм и пр. Тематичната ориентация на публикациите е свидетелство за разнообразните научноизследователски интереси на кандидата, които не са безразборно насочени, а са фокусирани в една глобална тематика, което позволява нейното всестранно и задълбочено изследване.

- В представените научни трудове не е установено плахиатство.
- Нито един труд не повтаря тези за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ и за заемане на академичната длъжност „доцент“.
- Монографичният труд, който е депозиран за участие в конкурса (Казанджиева, В. 2021. *Концепция и възможности за развитие на е-туризъм*. Варна: Наука и икономика (Библ. Проф. Цани Калянджиев; кн. 67) е самостоятелно изследване на високо научно равнище, посветено на актуален и значим научно-приложен проблем, свързан с дигиталната трансформация на туристическата индустрия. С необходимата задълбоченост, систематизираност и научно-емпирична аргументация са направени съответните теоретични и емпирични обобщения и практически ориентирани решения. Трудът е обсъден в катедра „Икономика и организация на туризма“, рецензиран е от проф. д-р Таня Дъбева и проф. д-р Пламен Илиев, издаден е в университетското издателство на ИУ-Варна „Наука и икономика“, монографична библиотека „Цани Калянджиев“. Направената характеристика показва, че е налице пълно съответствие с изискванията на чл. 86 (2) от Правилника за развитие на академичния състав в Икономически университет – Варна.

Изложените обстоятелства показват, че представените научни трудове на кандидата са напълно достатъчни по обем и релевантни по структура и съдържание на обявения конкурс.

III. Количествена и качествена оценка на учебно-преподавателската работа

Доц. Велина Казанджиева е утвърден преподавател в катедра „Икономика и организация на туризма“ с 26 г. трудов стаж в ИУ-Варна. Според приложената справка за учебната натовареност, за последните две години кандидатът има 863 ч. (без да са приравнени в упражнения) в ОКС „бакалавър“ и в ОКС „магистър“, редовна, дистанционна и задачна форма на обучение, по дисциплини като Пътнически агенции и транспорт в туризма, Въведение в туризма, Екскурзоводство, Електронен бизнес в туризма, Регулиране на международния туристически бизнес, Туроператорска, агентска и транспортна дейност в туризма, Академични изследвания. Част от изброените лекционни курсове доц. Казанджиева води и на

руски език. През 2011 г. и 2013 г. Велина Казанджиева изнася лекции във Висше училище за икономика и мениджмънт към Страсбургски университет и Латвийски университет в Рига по програма Еразъм. Обогатява преподавателската си работа и като гост-лектор в ЦПО към ИУ-Варна (2013 г. – 2015 г.) и в ЦПО „Знание и бизнес“ (2017 г. – 2020 г.).

От приложния списък на научните трудове е видно, че доц. Велина Казанджиева участва в разработването на 2 учебника и 2 учебни помагала (общо 12 учебника и учебни помагала за целия ѝ преподавателски стаж), които се ползват от студентите в ОКС „бакалавър“ и ОКС „магистър“. Участва в изготвянето и на редица учебни програми.

От 2016 г. доц. Велина Казанджиева осъществява научно ръководство в обучението на шестима докторанти, трима от които са успешно защитили дисертационен труд, има четири публикации в съавторство с докторанти и ръководи четири проекта за разработване на емпирични части на докторски дисертации. През годините на своята преподавателска работа доц. Казанджиева регистрира научно ръководство на повече от 150 дипломни работи и магистърски тези.

Общата констатация е, че учебно методическата и преподавателската дейност на кандидата като академичен преподавател, автор на лекционни курсове и учебни програми, учебници и учебни помагала, ръководител на дипломанти и докторанти, по количество, качество и структура напълно отговарят на нормативните изисквания за заемането на академичната длъжност „професор“.

IV. Приноси в научноизследователската работа

1. Участие в научноизследователски проекти

От приложените документи за участие в конкурса става ясно, че доц. Казанджиева участва в пет научноизследователски проекта като успешно ръководи един от тях. Също така има участие и в три проекта за разработване на програми и стратегии за развитие на туризма на национално и регионално равнище. Тези участия са атестат за научно приложна ангажираност и усилия за трансфериране на академичен опит, експертиза и изследователски резултати в реална социално-

икономическа среда.

2. Научни приноси

Конкретните резултати от научно-публикационната дейност на доц. Велина Казанджиева, които имат характер на научни и научно-приложни приноси могат да се резюмират в следните по-важни направления:

- ✓ комплексно научно-теоретично и научно-приложно изследване на особеностите и съвременните трансформации в туристическата система в резултат на дигитализацията и приложението на смарт технологии;
- ✓ проучване на особеностите и съвременните възможности за развитие в България на алтернативни форми на туризъм като екологичен и природосъобразен, инсентив, образователен, младежки, доброволчески, културен, креативен, спа и уелнес, slow туризъм;
- ✓ теоретично и научно-приложно изследване на екскурзоводството в България, подготовката и организирането на интерпретативни туристически маршрути;
- ✓ теоретично и научно-приложно изследване на инструментите за регулиране на международния туристически бизнес: правни и социални регулятори; данъчни и други фискални регулятори; валутни, митнически, визови и други режими.

3. Цитирания

Според представената справка за цитиранията, научните трудове на кандидата са отразени в 161 цитирания, 31 от които са в публикации, индексирани в Scopus. Това е ясно доказателство за видимостта и значимостта на публикациите на доц. Велина Казанджиева.

Въз основа на горната информация може да се даде висока оценка на научните и научно-приложните приноси на кандидата. Те могат да се оценят като значими, реални и обогатяващи съществуващата теория и практика.

V. Съответствие с МНИ според ЗРАСРБ и количествените изисквания за заемане на АД „професор“ в ИУ-Варна

Научноизследователската работа на доц. Велина Казанджиева може количествено да се обобщи в съответствие с МНИ за „професор“ по област на висше образование 3. „Социални, стопански и правни науки (Таблица 1) и изискванията на ПРАС в ИУ-Варна (Таблица 2) както следва:

Таблица 1.

МНИ за заемане на АД „професор“ в ПН 3.9. според ЗРАСРБ

Група показатели	МНИ според ЗРАСБ	Декларирани точки от кандидата
A	50	50
Б	-	-
В	100	100
Г	200	437,4
Д	100	380
Е	100	270

Таблица 2.

**КОЛИЧЕСТВЕНИ ИЗИСКВАНИЯ
за заемане на академична длъжност в ИУ-Варна**

№	Показатели	АД „професор“	Декларирани точки от кандидата
1	Научни доклади	60	139,1
2	Научни статии и студии	115	135,8
3	Публикации в Scopus и/или Web of Science	30	67,5
4	Цитирания в Scopus и/или Web of Science	15	465
5	Зашитили докторанти	40	120
6	Научноизследователски проекти (участие и/или ръководство)	15	135

Считам, че в своята цялост резултатите от научноизследователската работа на доц. Велина Казанджиева потвърждават изпълнението на изискванията на ЗРАСРБ и ПРАС в ИУ-Варна за заемането на академичната длъжност „професор“ по ПН 3.9. Туризъм като точките на кандидата многократно надхвърлят както МНИ според ЗРАСРБ, така и количествените изисквания за заемане на академична длъжност „професор“ в ИУ-Варна.

VI. Критични бележки и препоръки

Бих препоръчала на доц. Велина Казанджиева да фокусира усилията си към:

- продължаване на успешната ѝ работа с докторанти;
- засилване на сътрудничеството и публикационната ѝ дейност с изследователи от други университети в страната и чужбина.

VII. Заключение

Внимателният преглед на конкурсните материали и на научните трудове на кандидата доц. Велина Казанджиева показва, че е налице пълно съответствие с изискванията на ЗРАСРБ, ПРЗРАСРБ и ПРАС в ИУ-Варна. Запознаването ми с представената документация и научните публикации и положителната ми оценка на тяхната актуалност, съдържателност и качествена значимост са основание категорично да препоръчам на Научното жури да вземе решението доц. Велина Казанджиева да бъде избрана за заемането на АД „професор“ по ПН 3.9. Туризъм, научна специалност „Икономика и управление (Туризъм)“.

Дата: 13.08.2022 г.

С уважение:

(доц. д-р Георгина Луканова)

Заличена информация съгласно
ЗЗЛД и регламент (ЕС) 2016/ 679

Вх. № РДДО - 951 / 16.08.2022

СТАНОВИЩЕ

От доц. д-р Красимир Владимиров Александров - професионално направление

3.9. Туризъм, катедра „Туризъм“ към АУ-Пловдив.

Относно: конкурс обявен в ДВ, бр. 27/05.04.2022 г. за заемане на академична длъжност "професор" в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.9. Туризъм, научна специалност "Икономика и управление (Туризъм)", за нуждите на катедра „Икономика и организация на туризма“ към Икономически университет - Варна.

1. Основание за написване на становището

Заповед № 06-83/05.05.2022 г. на зам.-ректор по НИДРК на ИУ – Варна за определяне на Научно жури и решение от първо заседание на научното жури, проведено на 13.06.2022 г..

2. Данни за кандидата

Доцент д-р Велина Иванчева Казанджиева е единствен кандидат в конкурса. Велина Казанджиева завърши средно образование в гимназия с преподаване на западни езици „Захари Стоянов“ - гр. Сливен, владее следните езици: френски, английски и руски. През 1995 г. кандидата придобива ОКС „Магистър“, специалност „Международен туризъм“ в Икономически университет – Варна. През 2011 г. Велина Казанджиева придобива ОНС „Доктор“ по научна специалност 05.02.18. „Икономика и управление“ (Туризъм), защитен дисертационен труд на тема: „Влияние на електронната търговия върху посредническата дейност на пътническите агенции в Р. България“. През 2014 г. кандидата придобива академичната длъжност „Доцент“ по професионално направление 3.9 Туризъм, научна специалност „Икономика и управление“ (Туризъм) към катедра „Икономика и организация на туризма“ в ИУ-Варна.

Доц. д-р Казанджиева притежава богат академичен опит, преподавателската си кариера започва през 1996 г. в ИУ-Варна като асистент в

катедра „Икономика и организация на туризма“. Доц. д-р Казанджиева извежда няколко дисциплини в степените бакалавър, магистър и доктор в ИУ-Варна, както и в други университети в България и чужбина по програма „Еразъм+“, ръководител е на повече от 150 дипломанти, както и няколко докторанта (три от тях успешно защитили).

Областите на научен интерес на кандидата по конкурса са: Икономика и управление на туризма, Туроператорска и туристическа агентска дейност, Туристически транспорт, Екскурзоводство, Регулиране на туризма, Устойчив туризъм, Специализирани видове туризъм, Електронен бизнес в туризма, Дигитални трансформации в туризма, Влияние на съвременните технологии върху развитието на туризма и др.

Доц. д-р Велина Казанджиева участва в редица научно-изследователски проекта в областта на туризма, в това число и експертно участия при разработването на „Стратегия за природосъобразен туризъм в ПП „Странджа“ 2014-2020 г.“, към момента има над 80 публикации в т.ч. 4 монографии (3 в съавторство);

Представените данни за кандидата са доказателство за професионализъм и целенасоченост в академичната работа.

3. Количествона и съдържателна характеристика на представените научни трудове след последната процедура

Представените материали от доц. д-р Велина Иванчева Казанджиева напълно съответстват на минималните национални изисквания за заемане на академичната длъжност „професор“, според чл. 26 ал. 2 и 3 на ЗРАСРБ, както и на изискванията по чл. 77, т. 3, 4, 5 и 6 във връзка с чл. 86 от Правилника за развитие на академичния състав в Икономически университет – Варна.

Кандидатът предоставя общо 45 публикации, разпределени както следва:

1. *Самостоятелни публикации* 23, в т.ч. една монография на тема: „Концепция и възможности за развитие на е-туризъм“, Варна, 2021.; една студия; осем статии, дванадесет доклада.
2. *Публикации в съавторство* 22, в. т.ч. три монографии; две студии; седем статии; пет доклада; учебници и учебни помагала четири.

От така представената справка за публикациите, можем да отчетем значителна научна продукция, като шест са индексирани в Scopus и Web of science. Кандидата провежда изследвания, както самостоятелно така и в колектив. Проблемите разгледани в самостоятелната монография са изключително актуални, направени са проучвани за е-туризма, насоките за развитие на е-туризъм в България. Направена е обща оценка на условията за дигитализация на българската икономика като интегрален фундамент, създаващ предпоставките за е-туризъм у нас. Публикациите на кандидата показват широк спектър от научни интереси в областта на туристическата теория и практика. Отразяват актуалните тенденции за използване на дигиталните технологии при туристическите пътувания, така и при управление на туристическите дестинации. Учебниците и учебните помагала са актуални и обезпечават преподаваните дисциплини от кандидата. Актуалността и качеството на изследванията публикувани от кандидата се потвърждават от справката за цитиранията. Кандидата представя 31 цитирания в Scopus и 20 цитирания в Web of science.

4. Количествена и качествена оценка на учебно – преподавателската работа

Предоставената информация по конкурса е в съответствие на изискванията по чл. 77, т. 2 във връзка с чл. 86 от Правилника за развитие на академичния състав в Икономически университет – Варна. Доц. д-р Велина Казанджиева е университетски преподавател с безспорни качества, извежда лекции по седем дисциплини в ОКС бакалавър и магистър и една дисциплина в ОНС доктор в ПН 3.9 Туризъм към ИУ-Варна. Също така е преподавала и в други университети, както в страната така и в Латвия и Франция. Научно-изследователската и учебно-преподавателската работа на кандидата са в добър синхрон. Научното ръководство на над 150 дипломанти и 6 докторанти показва отлични преподавателски и педагогически качества на кандидата.

5. Идентифициране на научните приноси

В представените публикации могат да бъдат идентифицирани научни и научно-приложни приноси. Тематиката на научните трудове показва ясна и задълбочена ориентация на автора към въпроси, свързани с дигиталните технологии в туристическата индустрия; възможностите за развитие на дестинация България чрез специализирани видове туризъм; управление на процеса при екскурзоводската дейност; влияние на регуляторните механизми при развитието на туристическите предприятия. Сред по-съществените научни, методични и практико-приложни приноси на кандидата по конкурса могат да се посочат следните:

- Информационно-технологичните основи на електронния туризъм (е-туризъм) вследствие на еволюцията и актуалните изменения в туристическата дистрибуционна система;
- Бъдещите смарт проекции в електронната туристическа система, вследствие на завишените нива на свързаност на елементите в нея и разширение на обхвата на технологичните и дигитални приложения в туризма;
- Особеностите на интегрираните туристически информационни системи, предимствата и недостатъците на динамичния туристически пакет, чието търсене от индивидуалните потребители следва устойчива тенденция на нарастване;
- Възможности за приложение на смарт технологии за устойчиво развитие на туристическата дестинация и управление на туристопотока;
- Оценка на условията и факторите на мезосредата при актуализиране на Националната стратегия за устойчиво развитие на туризма в Република България 2014-2030 г.;

6. Критични бележки и препоръки

Критични бележки към изследователската работа на кандидата нямам. Препоръчвам участие в повече международни форуми в чужбина, както и популяризиране на практико-приложните резултати от изследванията, които могат да се използват при провеждане на политики, за развитие на туризма в България.

7. Заключение

Представените документи от кандидата, отговарят на всички изисквания на ЗРАСРБ, както и на изискванията на ПРАС в Икономически университет – Варна, за заемане на академична длъжност „Професор“ в ПН 3.9 Туризъм. Научно-изследователската работа на доц. д-р Велина Казанджиева е изключително стойностна с голям брой цитирания. Учебно - преподавателската работа е на високо ниво. Конкретни нейни приноси са много ценни за туристическата наука и практика. Всичко това, ми дава основание да дам **положителна оценка** за присъждане на академичната длъжност „Професор“ на Велина Иванчева Казанджиев в професионално направление 3.9 Туризъм, научна специалност "Икономика и управление (Туризъм) към Икономически университет – Варна.

1.08.2022 г.

Пловдив

Изготвил становището:

/ доц. д-р Красимир Александров/

Заличена информация съгласно
ЗЗЛД и регламент (ЕС) 2016/ 679